

tage hele Kjøbesummen for Eiendommen, og, om jeg maa bruge dette Udtryk, putte den i sin egen Lomme. Nu er det bestemt i Grundloven, at Lehnene skulle gaae over til fri Eiendom; men denne Grundlovsbestemmelse kan, ifald den omhandlede Bestemmelse optages i Loven, efter min Formening og efter det Begreb, man hidtil har havt om fri Eiendom, ikke komme til Udforelse, eftersom Lehnene ikke da kunne gaae over til fri Eiendom, thi man har jo da allerede en Lov om, at en Deel af Lehnet nemlig deres Bøndergods, er gaaet eller kan gaae over til et Slags Eiendom, som jeg efter min Formening ikke kan ansee for fri Eiendom.

Thalbitzer: Jeg kan godt fatte, at de, der altid har forsvaret Lehn og Fideicommissfer, ikke kunne have Noget imod at de Bestemmelser, som ere komne fra det andet Thing, vedblive at eksistere; thi det er ganske vist, at Selveiendom vil betydeligt modarbejdes, ved hvad der er vedtaget, og derfor har jeg ogsaa sluttet mig til de andre ærede Forslagsstillere og vil stemme derimod. Men saa rigtigt det end kan være, at de, der ville holde paa Fideicommisserne, altid have forsvaret og i det Hele forsvare Fideicommisserne og Godsvesenet — det kan jeg finde mig i — saameget har det undret mig, naar jeg fra den modsatte Side, fra den Side, som under den forrige Konges Reg. Af og Bee hver Gang man oprettede et Fideicommis eller Stamhuus, senere har hørt udtale, at det var en stor Forsyndelse mod Bøndestanden at have Fideicommisserne eller Stamhusene, som Forslaget sigter til, fordi Bøndestanden var langt lykkeligere paa disse Fideicommissfer end paa andre Godser. Jeg vil nu gjerne antage, at der kan være ligesaa mange humane Godseiere blandt Fideicommiss- og Stamhuusbesidderne som blandt de andre, men i andre Henseender kan der vel ogsaa være mindre humane Folk blandt dem, saa det vil vel omtrent komme ud paa Det. Imidlertid vil det dog være ganske klart, at naar Fideicommiss- eller Stamhuusbesidderen er en Bønde — jeg bør maaskee ikke bruge dette Udtryk, men jeg haaber, man ikke vil misforstaae mig — det er at sige: hvis han er en Ben af Bønden (Munterhed), da er det klart,

at der ikke kan være nogen Anledning for ham til ikke at sælge Gaarden til Bønden, fremfor til nogen Anden; han er jo desuden opmuntret dertil ved den større Fordeel han har ved at sælge det til Bønden, hvorfor skulde han saa ikke, naar han er en Ben af Bønden gjøre sig Umage for, at Bønden bliver Eier, og det er netop det jeg sætter Priis paa, at den nuværende Fæster bliver Eier. Jeg kan derfor ikke stemme for Lovforslaget, thi dersom det gaaer igjennem, er det vel muligt, at en tilkommende Bønde kan blive Eier, men ikke den nuværende. Jeg mener fremdeles, at hvis Fideicommissbesidderen ikke er en Ben af Bønden, saa veed jeg ikke hvorfor der skulde være nogen Vængstelse hos Bønden for at blive af med ham, thi det Hele han kan være udsat for, dersom han bliver af med ham, er jo kun, at han kan faae en anden Godseier, som maaskee dog kan være en større Ben af ham end den forrige. Naar man nu betragter Sagen fra Fæsterens Standpunkt, vil vistnok Enhver indrømme, idetmindste hvem der kender Forholdene paa Landet, at det er ganske vist, at der ingenlunde, naar Lovforslaget vedtages, vil være stor Trang for Bønden til at komme Fideicommissbesidderen imøde, om han ogsaa virkelig vil sælge Gaarden for godt Kjøb, da det jo ligger i den menneskelige Natur, at man altid troer at kunne opnaae Noget bedre, saalænge man ikke er bange for, at der er noget iverien for at man kan naae det. Jeg kender saaledes en Historie om en Mand, der aldrig gik i Theatret, saalænge han boede paa Kongens Nytorv; naar gode Venner og Bekjendte kom til ham for at faae ham derhen, svarede han gjerne: „Jeg kan jo altid komme i Theatret“. Senere flyttede han ud til Frederiksberg og da gik han eengang om Ugen i Theatret; thi naar han vilde ind til Kjøbenhavn, maatte han tage Hensyn til Tid og Veir og benytte Leiligheden, naar den var der, eller blive hjemme. — Saaledes troer jeg ogsaa det vil gaae med Bøndestanden. Naar Bønden vilde kjøbe, saa kommer Bøndens Venner og Raadgivere til ham og sige: „giv kun Tid, du faaer nok bedre Kjøb, du kan jo nok vente noget endnu! Det er netop det, jeg frygter for, at det skal være til den nuværende